

Kult obetí domnelých rituálnych vražd v Katolíckej cirkvi 12. – 18. storočí

Angelus Š. Kuruc

<https://doi.org/10.54937/nhe.2022.11.2.8-24>

The cult of the victims of alleged ritual murders in the Catholic Church in the 12th – 18th centuries

Abstract: *From the 5th century, Jews were falsely accused of murdering Christian boys to use their blood in the performance of religious rituals. In some cases, the alleged victims of human sacrifice became venerated as Christian martyrs and became objects of local cults and veneration; although they were never canonized, they were confirmed by the cult devoted to them "ab immemorial" (the giving the assent to a formal beatification). The attitude of the Catholic Church towards these accusations and the cults venerating children supposedly killed by Jews has varied over time. The Papacy generally opposed them, although it had problems in enforcing its opposition. The official liturgical cult of them has now been abandoned in accordance with the post-conciliar provisions and the feasts were removed from the Roman Martyrology.*

Keywords: *the cult of the victims, the ritual murders, the alleged martyrs, the Catholic Church, Jews.*

V priebehu histórie boli Židia opakovane obviňovaní zo spáchania rituálnych vražd. Prebehlo aj množstvo procesov, v ktorých boli Židia obvinení zo zabíjania detí pre náboženské účely. Takéto prípady sa odohrali od prvého storočia nášho letopočtu až do modernej doby. Dnes si už veľmi nevedomujeme skutočnosť, že od 12. storočia sa stávali prípady, že niektorým z týchto detí bol preukazovaný kult, pretože po Druhom vatikánskom koncile bol tento kult odstránený. V nasledujúcich riadkoch sa pokúsime nájsť na základe dostupných prameňov spoločné znaky procesov, ktoré viedli ku vzniku kultu, resp. k jeho oficiálnemu potvrdeniu cirkevnou autoritou.

Prvým známym prípadom obvinenia Židov zo spáchania rituálnych vražd bolo tvrdenie autora menom Demokritos, ktorý žil na prelome 5. a 4. storočia pred Kristom, ktorý tvrdil, že raz za sedem rokov obetovali cudzinca, ktorého chytili v Jeruzalemskom

chráme.¹ Po prvý raz sa krvná žaloba objavuje, iba v literárnej forme, v diele Flavius Iosephusa *Proti Apiónovi* (po roku 95 po Kr.).² Apion, grécko-egyptský autor, Demokritov príbeh trochu upravil – tvrdil, že Židia každoročne priniesli krvavú obeť: chytia Gréka, vedú do istého lesa, zabíjajú a obetujú pri svojich obvyklých obradoch, vezmú mu vnútornosti a prisahajú na túto grécku obeť, že navždy zostanú nepriateľmi Grékov.³ Takéto správy snáď viedli k útokom na stúpencov judaizmu v Alexandrii v roku 38 po Kr., čo malo za následok tisíce obetí.

V roku 415 po Kr. v Inmestare v Sýrii sa odohrala udalosť, ktorá mohla ovplyvniť následné sformovanie legendy o rituálnej vražde.⁴ Počas slávania sviatku Purím⁵ skupina opitých Židov pribila na kríž kresťanského chlapca, ktorého potom zabili (čím parodovali Kristovu smrť).⁶ Odvtedy sa medzi kresťanmi často tvrdilo, že Purím je protikresťanský sviatok, počas ktorého sa Židia vysmievajú krížu.⁷

Následné správy o rituálnych vraždách sa objavili v 12. storočí a rýchlo sa rozšírili po celej vtedajšej kresťanskej Európe. Vtedy sa verilo, že pre prívržencov judaizmu má krv kresťanských detí osobitný význam a vysokú hodnotu. Z tohto dôvodu sa nevysvetliteľné zmiznutia detí často vysvetľovali ako „rituálne vraždy spáchané Židmi“. Rôzne zdroje obsahujú záznamy o viac ako 150 obvineniach z rituálnej vraždy v kresťanskej Európe (nehovoriac o tisíckach fám), ktoré vyústili do zatýkania a zabíjania Židov, väčšinou v stredoveku verejným lynčovaním alebo aj po súdnom procese.⁸

Najčastejšie sa rituálna vražda Židov popisovala takto: Diet'a, väčšinou chlapec, bolo unesené alebo niekedy aj kúpené od rodičov a umiestnené na skryté miesto (dom významného člena židovskej komunity, synagóga, pivnica a pod.), kde zostal až do svojej smrti. Prípravy na vraždu mali zahŕňať zvolávanie účastníkov rituálu z okolitých miest a prípravu nástrojov mučenia a zločinu. Potom sa podľa príbehu na mieste usmrtenia

¹ TRACHTENBERG, Joshua. *Diabel i Żydzi. Średniowieczna koncepcja Żyda a współczesny antysemityzm*. Gdynia: Uraeus, 1997, s. 113.

² THACKERAY, Henry St. John. *Josephus: the Main Manuscripts of the Minor Works: The Vita and the Contra Apion*. https://www.tertullian.org/rpearce/manuscripts/josephus_vita_apion.htm.

³ TRACHTENBERG, Joshua. *Diabel i Żydzi. Średniowieczna koncepcja Żyda a współczesny antysemityzm*, s. 114.

⁴ Bližšie STEBNICKA, Krystyna. The Incident at Inmestar: Jews and Christians at the Beginning of the Fifth Century. In *Scripta Judaica Cracoviensia*, 2014, roč. 12, s. 47 – 57. [online] Dostupné na internete: <<https://www.ejournals.eu/Scripta-Judaica-Cracoviensia/2014/Volume-12/art/3707/>>.

⁵ Purím je židovský sviatok a spomienka na víťazstvo Židov pod vedením Mordochaja a kráľovnej Ester nad antisemitom Hamanom, ktoré je opísané v biblickej knihe Ester. Slávi sa 14. dňa židovského mesiaca adar. Purím je najradostnejším dňom v roku a najbujarejším spomedzi židovských sviatkov. Spreádzajú ho verejné recitácie knihy Ester, rozdávanie almužien a darčiekov, maškarády a konzumácia alkoholu.

⁶ „V krátkodobě nato byli Židé za zločin spáchaný na křesťanech potrestáni v místě zvaném Inmestar ležícím mezi Chalkidou a Antiochií. Židé jako obvykle pořádali zábavu, při které se dopouštěli špatností. Velmi opilí začali při zábavě urážet nejen křesťany, ale i samotného Krista, a vysmívat se kříži i těm, kteří vkládají svou naději v Ukřížovaného. Dopustili se při tom i tohoto zločinu: Chytili křesťana Petra, přivázali ho na kříž a vyzdvihli ho. Nejprve mu posmívali, potom hanebným způsobem jej tak dlouho bili, až při mučení zemřel. Vznikla protomezi nimi a křesťany bitka. Byli o tom zpraveni imperátoři. Ti dopisem zasláným úřadům provincie naznačili, aby se postarali původce zločinu zatknout a náležitě potrestat. A tak Židé tam bydlící byli přísně potrestáni za zločin, kterého se dopustili v žertu.“ (kn. VII, kap. 16). – NOVÁK, Josef. *Socrates Scholasticus Církevní dějiny II*. Praha: Česká katolická charita, 1990. [online] Dostupné na internete: <https://www.fatym.com/taf/knihy/patrol/p_cdej2.htm#7-16>.

⁷ TRACHTENBERG, Joshua. *Diabel i Żydzi. Średniowieczna koncepcja Żyda a współczesny antysemityzm*, s. 114.

⁸ LAQUEUR, Walter. *The Changing Face of Antisemitism: From Ancient Times to the Present Day*. Oxford: University Press, 2006, s. 56.

(zvyčajne v noci v synagóge) zhromaždil dav Židov a odohral sa „proces“, v ktorom bolo obvinené unesené dieťa. Pred „tribunálom“ mal byť predvedený nahý a zviazaný. Nasledoval rozsudok smrti, po ktorom bolo dieťa údajne mučené. V príbehoch sa spomínalo mrzačenie (vrátane obriezky), bodanie ihlami, bitie, dusenie, bičovanie atď. Nakoniec mal byť polomŕtvy chlapec korunovaný trňovou korunou a pribitý na kríž. Židia potom údajne dvíhali kríž pri odbere krvi z tela dieťaťa, najmä z rúk, nôh a genitálií. Mal sa naliať do misiek a pohárov. Potom bol chlapec zavraždený prebodnutím jeho srdca kopijou, mečom alebo dýkou a jeho telo bolo sňaté z kríža (v niektorých príbehoch sa nad mŕtvolou vykonávali rituály čiernej mágie).

Podobnosť s utrpením Krista je tu zrejmá, otázkou je, či to možno spájať s incidentom v Inmestare, spomínaným Socratom Scholasticom, resp. či jeho spis bol natoľko známy, žeby sa táto udalosť použila ako interpretačný kľúč na vysvetlenie násilnej smrti detí.

Skoré legendy o rituálnej vražde iba opisujú mučenie a agóniu obete, čo naznačuje, že jediným účelom tejto udalosti bola smrť dieťaťa. Smrť Viliama z Norwichu (1144) pripisovaná Židom, ktorá je prvým známym prípadom obvinenia Židov z rituálnej vraždy o údajnom odbere chlapcovej krvi ešte nič nespomína.

Neskoršie príbehy zdôrazňujú motiváciu Židov v potrebe získať krv na svoje kultové, terapeutické alebo magické účely a od roku 1235 sa tento motív stáva hlavnou nitou, pre ktorú sa mali vykonávať rituálne vraždy. Obvinenia súvisiace s prípadom Šimona z Tridentu (1475), ktorý patrí medzi posledné, obsahujú podrobné opisy toho, ako bolo telo chlapca zavesené nad veľkou nádobou, aby sa zhromaždila všetka krv dieťaťa.

Tento vývoj motivácie domnelých rituálnych vražd odráža hlbokú neznalosť reálií náboženského života Židov, ako ho zachytáva Biblia. Opisy údajného mučenia a vraždy, ktoré boli šírené, boli v príkrom rozpore s mnohými zásadami Tóry, ktorá zakazuje zabíjanie nevinných. Okrem toho kóšer pravidlá zakazujú používanie krvi (ľudskej aj zvieracej) ako potravy. Krv nemožno skonzumovať. Dôvodom je presvedčenie, že krv je nositeľkou života.⁹ Podľa knihy Levitikus mohla byť krv obetovaná iba na oltári jeruzalemského chrámu (ktorý už neexistoval v čase, keď boli Židia obviňovaní z rituálnych vražd kresťanských detí).¹⁰ Navyše, konzumácia ľudskeho mäsa je tiež nezlučiteľná s kóšer zásadami.¹¹

Kým obetovanie zvierat bolo bežnou praxou starovekého judaizmu, Tóra vykresľuje ľudskú obeť ako niečo, čo odlišuje pohanských Kanáncov od Židov. Hoci pohania

⁹ Všetko, čo sa hýbe a žije, nech je vám za pokrm, všetko vám dávam tak, ako zelené byliny. Iba mäso s dušou, ktorá je v krvi, nesmiete jesť. (Gen 9, 3 – 4)

Len sa chraň jesť krv, lebo krv je život, a preto nesmieš jesť život s mäsom, nesmieš ju jesť, vyleješ ju na zem ako vodu; (Dt 12, 23 – 24)

¹⁰ Preto som zakázal Izraelitom: Nik z vás nesmie jesť krv, ani cudzinec, ktorý sa u vás zdržuje, nesmie jesť krv! Ktokoľvek z Izraelitov a z cudzincov, ktorí sa u vás zdržujú, uloví zviera alebo vtáka, čo sa môže jesť, vypustí krv a prikryje ju zemou. (Lv 17, 12 – 13)

Každý, kto by jedol nejakú krv, bude vyhubený zo svojho národa." (Lv 7, 27)

¹¹ Kanibalizmus je znakom Božieho prekliatia, nie požehnania: A ak ma neposlúchnete ani potom a budete sa mi protivit', tak sa budem v hroznom hneve protivit' aj ja vám a budem vás trestať sedemnásobne za vaše hriechy. Budete jesť mäso svojich synov a svojich dcér. (Lv 26, 27 – 29)

mohli takéto praktiky praktizovať, Židia nesmeli. Navyše, títo čelili prísnemu trestu, ak sa postavili proti tomuto zákazu preberania pohanských rituálnych praktík.¹²

Hoci mnohí pápeži priamo alebo nepriamo odsúdili obvinenia zo spáchania rituálnych vražd stúpenkami judaizmu, útoky na Židov boli často podporované a organizované zväčša nižším duchovenstvom. Inocent IV. v roku 1247 dvakrát varoval duchovenstvo, kniežatá, šľachtu a mešťanov pred obviňovaním Židov zo zabíjania detí a ich vyrušovania. V encyklike *Lacrymabilem Judaeorum Alemannie* napísal, že Židia sú falošne obviňovaní z mäsa zo srdca zabitého dieťaťa počas tohto Pesachu. Mylne sa tvrdí, že im to prikazuje ich zákon, aj keď je to jasne v rozpore so zákonom. V roku 1272 Gregor X. v dokumente *Constitutio pro Judeis* odmietol všetky obvinenia z rituálnych vražd proti Židom.¹³ Zakázal duchovným šíriť takéto príbehy a zdôraznil, že nepriatelia Židov ich obviňujú z tajných krádeží a zabíjania týchto detí a potom obetovania ich srdca a krvi... V roku 1422 protestoval Martin V. proti tvrdeniu, že Židia si do nekvaseného chleba pridávali ľudskú krv, ktorú medzi ľud šíрили kazatelia z rôznych reholí. Mikuláš V. vydal v roku 1447 bulu, v ktorej pokarhal duchovných, ktorí hlásali, že Židia potrebujú srdce a pečeň kresťana na slávenie niektorých sviatkov.¹⁴ V niektorých prípadoch bola obeť považovaná za mučeníka, okolo ktorého sa vytvoril náboženský kult. Niektoré z detí, ktoré mali Židia zabiť, boli dokonca beatifikované.

Nemecký cisár Fridrich II.¹⁵ sa dokonca obrátil na komisiu zloženú z prominentných Židov konvertovaných na kresťanstvo s otázkou, či prívrženci judaizmu potrebujú kresťanskú krv na Veľký piatok na rituálne účely. Odpovedali, že ani Starý zákon, ani Nový zákon nehovoria, aby Židia žízni po ľudskej krvi; naopak, v Biblii aj v Talmude je jasne uvedené, že sa nemajú poškrvniť krvou. Tí, ktorým je zakázané čo i len ochutnať zvieraciu krv, určite nemôžu žízniť po ľudskej krvi, pretože tá vec je desivá, pretože to príroda zakazuje, pretože putá ľudstva spájajú Židov aj s kresťanmi, a pretože by úmyselne neohrozili svoj život a majetok.¹⁶

Prvý známy prípad takejto obete, uctievanej ako svätec, je prípad Viliama z Norwichu. V roku 1144 boli Židia z Norwichu v Anglicku obvinení zo spáchania rituálnej vraždy krátko po tom, čo bolo nájdené telo chlapca Viliama s poraneniami nožom. Príbeh,

¹² Povedz Izraelitom: Každý, kto z Izraelitov a z cudzincov, čo sa zdržujú v Izraeli, dá Molochovi niektoré zo svojich detí, naskutku zomrie, ľud krajiny ho ukameňuje! A ja sám obrátim svoju tvár proti tomu človekovi a vyhubím ho z jeho ľudu, pretože dal Molochovi svoje dieťa, a tak poškrvnil moju svätýňu a zneuctil moje meno. A keby obyvatelia krajiny zavreli oči pred týmto človekom – keď dal svoje dieťa Molochovi – a nezabili by ho, tak ja sám obrátim svoju tvár proti tomu človekovi a proti jeho potomstvu a vyhubím z jeho ľudu jeho a všetkých, čo ho budú nasledovať, keď budú vzdávať poctu Molochovi. (Lv 20, 2 – 5).

¹³ GREGORY X. *Letter on Jews, (1271 – 1276) – Against the Blood Libel*. Internet Medieval Sourcebook – Fordham University Center for Medieval Studies. [online] Dostupné na internete: < <https://sourcebooks.fordham.edu/source/g10-jews.asp> >.

¹⁴ TRACHTENBERG, Joshua. *Diabel i Żydzi. Średnionieczna koncepcja Żyda a współczesny antysemityzm*. Gdynia: Uraeus, 1997, s. 120 – 123.

¹⁵ Fridrich II., zvaný Roger, (1194 – 1250) z rodu Hohenstaufovcov bol sicílsky kráľ od roku 1198, od roku 1212 nemecký kráľ a od roku 1220 cisár Svätej rímskej ríše. Roku 1212 vydal Zlatú bulu sicílsku, bol účastníkom šiestej križiackej výpravy (korunovaný za jeruzalemského kráľa). Od Al-Kamila získal v roku 1229 Jeruzalemské kráľovstvo, ktoré prenechal svojmu synovi, Konrádovi IV. Bol vysoko vzdelaný a ovládal niekoľko jazykov okrem nemčiny aj latinčinu, taliančinu, francúzštinu a gréčtinu.

¹⁶ TRACHTENBERG, Joshua. *Diabel i Żydzi. Średnionieczna koncepcja Żyda a współczesny antysemityzm*, s. 119.

ktorý napísal Tomáš z Monmouthu na príkaz biskupa z Norwichu Viliama de Turbeville, sa zmenil na miestny náboženský kult a samotné dieťa bolo vyhlásené za mučeníka.

Harold z Gloucesteru (zomrel v roku 1168) bol ďalší domnelý detský mučeník, o ktorom miestni benediktínski mnísi nepravdivo tvrdili, že bol rituálne zavraždený Židmi.¹⁷ Haroldovo telo bolo zrejme nájdené plávajúce v rieke. Benediktínski mnísi pristúpili k identifikácii znakov na tele, ktoré mali naznačovať, že dieťa bolo prinútené nosiť trňovú korunu a bolo vystavené nejakej forme ukrižovania: „Chlapca Harolda... ako sa hovorí, uniesli Židia tajne, podľa mnohých 21. februára a ukrývali ho až do 16. marca. Tú noc... sa stretli Židia z celého Anglicka... vystavili chlapca, ktorý im bol predstavený, hroznému mučeniu. Je pravda, že žiadny kresťan nebol prítomný, nevidel ani nepočul tento čin, ani sme nezistili, že by niekto zo Židov niečo odhalil... Bolo jasné, že z neho urobili slávneho Kristovho mučeníka.“¹⁸

Toto všetko boli črty spájané so smrťou Villiama z Norwichu na Veľkú noc roku 1144.¹⁹ Neexistujú žiadne dôkazy o tom, že by boli niekedy Židia z Gloucesteru zatknutí alebo obvinení zo zločinu, čo naznačuje, že tvrdenia začali len ako špekulácie po tom, čo sa našlo telo nezvestného miestneho dieťaťa. Kult Harolda bol síce krátko propagovaný v Gloucestri, ale čoskoro zanikol. Nikdy nebola oficiálne uznaný a zanikol dávno pred reformáciou.

Hoci príbeh o Haroldovi z Gloucesteru sa nikdy veľmi nerozšíril, pomerne skoro vyhasol a bol oveľa menej známy ako príbeh Viliama z Norwichu, je mimoriadne dôležitý, pretože sa ukazuje, že mytológia vytvorená okolo Viliamovej smrti mohla poslúžiť ako vzor na vysvetlenie neskorších úmrtí detí. Smrť Villiama z Norwichu a Harolda z Gloucesteru spája fakt neobjasnenej smrti dieťaťa – chlapca – ku ktorej došlo v blízkosti veľkonočných sviatkov, svojvoľne spojenej so Židmi.²⁰

Róbert z Bury bol anglický chlapec, zavraždený a nájdený v meste Bury St. Edmunds v Suffolku v roku 1181.²¹ Hoci bol napísaný hagiografický spis o Róbertovi (Jocelin de Brakelond, mních z Bury St. Edmunds napísal kroniku pokrývajúcu toto obdobie a spomína aj napísanie knihy o živote a zázrakoch, ktoré vykonal chlapec), nie je však známy žiadny zachovaný text spisu, takže príbeh jeho života je teraz neznámy (okrem niekoľkých fragmentárnych odkazov, ktoré sa o ňom zachovali).²² Jeho kult pokračoval až do anglickej reformácie. Nie je známe nič viac o údajných udalostiach okolo jeho smrti,

¹⁷ SKINNER, Patricia. *The Jews in Medieval Britain: Historical, Literary, and Archaeological Perspectives*. Rochester: Boydell and Brewer, 2003, s. 130.

¹⁸ TRACHTENBERG, Joshua. *Diabel i Żydzi. Średniowieczna koncepcja Żyda a współczesny antysemityzm*, s. 117.

¹⁹ STOW, Kenneth, *Jewish Dogs: An Image and Its Interpreters: Continuity in the Catholic-Jewish Encounter*. Stanford: Stanford University Press, 2006, s. 85. <https://doi.org/10.11126/stanford/9780804752817.001.0001>

HILLABY, Joe. Theritual-child-murder accusation: its dissemination and Harold of Gloucester. In *Jewish Historical Studies*, 1994 – 1996, roč. 34, s. 69 – 109. [online] Dostupné na internete: <<https://www.jstor.org/stable/29779954>>.

²⁰ HILLABY, Joe. Theritual-child-murder accusation: its dissemination and Harold of Gloucester. In *Jewish Historical Studies*, 1994 – 1996, roč. 34, s. 69 – 109. <https://www.jstor.org/stable/29779954>>.

²¹ SKINNER, Patricia. *The Jews in Medieval Britain: Historical, Literary, and Archaeological Perspectives*. Rochester: Boydell and Brewer, 2003, s. 31, 130.

²² GRANSDEN, Antonia. *Historical Writing in England: 550 – 1307 and 1307 to the Early Sixteenth Century*. London: Routledge, 1996, s. 381.

ani o Róbertovej identite, živote či rodine. Tradícia hovorí, že Róbert bol unesený a potom zabitý na Veľký piatok 1181.

Je veľmi pravdepodobné, že kult Róberta vznikol kvôli vplyvu blízkeho kultu Viliama z Norwichu. Hoci v Bury St. Edmunds sa už nachádzala hrobka sv. Edmunda mučeníka, po ktorej je mesto pomenované, kult Viliama z Norwicha bol rivalom, takže aby si opátstvo udržalo svojich pútnikov, bol žiaduci miestny chlapec-mučeník.²³

Prípád Róberta z Bury St. Edmunds mohol slúžiť ako faktor, ktorý prispel k neskoršiemu násilnému útoku na Židov v Bury St. Edmunds na Kvetnú nedeľu 1190, pri ktorom bolo zabitých päťdesiatšesť ľudí. Celá preživšia židovská komunita bola okamžite z mesta na príkaz opáta Samsona vyhnaná.²⁴

Po rozšírení knihy *Život a zázraky svätého Viliama z Norwichu* od, už zmieneného, Thomasa z Monmouthu, a prípadoch Harolda z Gloucesteru (1168) a Roberta z Bury (1181) sa obvinenia z rituálnej vraždy detí stali čoraz bežnejšími. Tento jav vyvrcholil v súdnych procesoch a popravách spôsobených smrťou Huga z Lincolnu.

Hugo z Lincolnu (1246 – 27. augusta 1255) sa stal jedným z najznámejších „svätých detí“, ktorých smrť bola interpretovaná ako židovské rituálne obete. 9-ročný chlapec menom Hugo sa stratil 31. júla 1255. Jeho telo bolo objavené 29. augusta, pokryté nečistotami, v odpadovej jame patriacej židovskému mužovi menom Copin (alebo Koppin). Keď mu sudca Ján z Lexingtonu sľúbil, že jeho život bude ušetrený, keď sa prizná, Žid mal dosvedčiť, že chlapca ukrižovali jeho spoluveriaci, ktorí sa údajne zhromaždili v Lincolne práve za týmto účelom. Copin bol zabitý a 91 Židov z Lincolnu bolo zatknutých a privezených do Londýna, kde bolo 18 z nich popravených. Zvyšok bol omilostený vďaka príhovoru františkánov.²⁵

Po tom, čo sa rozšírili správy o jeho smrti, boli Hugovi pripísané zázraky; a stal sa jedným z najmladších kandidátov na svätorečenie, pričom 27. august bol neoficiálne vyhlásený za jeho sviatok. Jeho kult však nikdy nebol oficiálne schválený.

Hugova smrť je významná, pretože to bolo po prvýkrát, čo štát uznal obvinenia z rituálnych vražd detí prostredníctvom priameho zásahu kráľa Henricha III.²⁶ Výsledkom bolo to, že tento príbeh vstúpil do historických záznamov stredovekej literatúry a do balád (prípád Huga z Lincolnu spomenul, okrem iných, aj Geoffrey Chaucer, vďaka čomu je všeobecne známy), ktoré kolovali až do dvadsiateho storočia. Obvinenia z rituálnych vražd sa z Anglicka rozšírili do Francúzska (kde však nedošlo k tomu, aby nejakú obeť uctievali ako svätca), Španielska a nemeckých krajín.

²³ BALE, Anthony. *The Jew in the Medieval Book: English Antisemitisms 1350 – 1500*, Cambridge: University Press, 2006, s. 105 – 127.

²⁴ SKINNER, Patricia. *The Jews in Medieval Britain: Historical, Literary, and Archaeological Perspectives*. Rochester: Boydell and Brewer, 2003, s. 31, 130.

²⁵ JACOBS, Joseph. *Jewish Ideals and Other Essays*. Tampa: Adamant Media Corporation, 2005, s. 192 – 224.

²⁶ HUSCROFT, Richard. *Expulsion: England's Jewish solution*. Stroud: Tempus, 2006, s. 102.

Dominik (Dominguito) del Val (1243 – 1250) bol španielsky chlapec, ktorého smrť viedla k obvineniu Židov z rituálnej vraždy. Dominguito, sedemročný syn notára Sancha de Val a jeho manželky Isabel, spieval v zbere v katedrále La Seo v Zaragoze a údajne ho uniesol Žid Albayuceto, ktorý spolu s ďalšími Židmi chlapca ukrižoval a prebodol mu srdce. Potom chlapcovi odrezali hlavu a ruky a zohavené telo ukryli na brehu rieky Ebro. Miesto, kde bola mŕtvola ukrytá, však malo naznačovať zázračné svetlo. Mŕtvolu slávnostne preniesli do katedrály, kde si Dominguitove relikvie dodnes uctievaajú najmä chlapci z katedrálneho zboru. V roku 1671 bola v Zaragozskej katedrále postavená nová kaplnka zasvätená výlučne kultu kanonizovaného mučeníka Dominguita, ktorému tradícia pripisuje mnohé zázraky.

Mateo Gonzales: Sv. Dominik de Val (1793)

Historický základ pre Dominguitov prípad je nejasný. Nenašli sa žiadne stredoveké odkazy na legendu; prvé texty, ktoré rozprávajú príbeh, pochádzajú z roku 1583.²⁷ Dominguito je stále uctievaný ako svätý a oslavovaný 31. augusta v diecéze Zaragoza.²⁸ Príbeh pripomína takzvané Sväté dieťa z La Guardie, príbeh ktorého je inšpirovaný skutočným inkvizičným procesom z roku 1491. Možno je to podobný vplyv ako medzi príbehom Viliama z Norwichu, Harolda z Gloucestru a Róberta z Bury.

Zázraky mali sprevádzať aj rituálnu vraždu Venera z Oberweselu v roku 1286. Telo 11-ročného Wenera údajne plávalo proti prúdu rieky Rýn a vydávalo nadprirodzenú žiaru. Aj mŕtvola mala vykazovať liečivé vlastnosti.²⁹ To malo za následok opakované útoky na Židov z Oberweselu a susedných miest v rokoch 1286 – 1289. Cisár Rudolf I. Habsburský,³⁰ ktorého Židia žiadali o ochranu, vydal listinu, v ktorej uviedol, že Židom bola spôsobená veľká škoda. Prikázal tiež spáliť Venerovo telo a rozsypať jeho popol.³¹ Venerov kult sa preto nemal možnosť rozvinúť. Inak to bolo s Rudolfom z Bernu a Šimonom z Tridentu.

²⁷ GIL MARTINEZ, Sergio. El martirio de santo Dominguito de Val. [online] Dostupné na internete: <<https://historiaragon.com/2017/08/31/el-martirio-de-santo-dominguito-de-val/>>.

²⁸ *Calendario liturgico-pastoral 2016 – 2017*. Madrid: Conferencia episcopal española, 2016, s. 286.

²⁹ DUNDES, Alan. *The Blood Libel Legend: a casebook in anti-Semitic folklore*. Madison: University of Wisconsin Press, 1991, s. 308.

³⁰ Rudolf I, tiež známy ako Rudolf Habsburský (1218 – 1291) bol rímsko-nemecký kráľ v rokoch 1273 – 1291.

³¹ GOTTHEIL, Richard – STRACK, Hermann L. – JACOBS, Joseph. *Blood Accusation*. Jewish Encyclopedia. [online] Dostupné na internete: <<https://www.jewishencyclopedia.com/articles/3408-blood-accusation>>.

Bernská kronika nás informuje, že v roku 1294 spáchali v Berne hanebný zločin niektorí členovia židovskej komunity, ktorí vylákali kresťanského chlapca Rudolfa do kameňolomu a na parodovanie umučenia Krista ho ukrižovali tak, že ho nechali zomrieť na kríži. Aj keď ich autori tajili, zločin bol čoskoro odhalený (z kritického hľadiska treba poznamenať, že zodpovednosť Židov za smrť Rudolfa nie je dokázaná).

Mestská rada a miestne duchovenstvo považovali chlapca za mučeníka a s veľkou ct'ou ho pochovali vo farskom kostole v Berne pri oltári Sv. Kríža. Neskôr tento oltár ľudia nazvali oltárom Sv. Rudolfa. V roku 1485 kostol prestavali na väčší. Telo údajného mučeníka potom uložili do schránky a vystavili k úcte veriacich na oltár Sv. kríža. V roku 1528 kalvíni kostol vyplienili a zničili oltár; pozostatky Rudolfa boli vybraté zo schránky a boli pochované a nikdy sa nenašli.

Neznámy autor: *Verner* z *Oberweselu* (1711)

Kult Rudolfa z Bernu nebol nikdy oficiálne schválený a jeho meno sa nevyskytuje v Rímskom martyriológii. Existuje oficium na jeho počesť, kedysi zahrnuté do bazilejského propria, ale v roku 1908 bol odstránené.³²

Šimon (Simeon) z Tridentu (1472 – 1475) bol chlapec unesený a za neznámych okolností zavraždený. Zmizol pred Veľkou nocou v roku 1475. Na Veľkonočný pondelok 23. marca našli jeho telo s bodnými ranami v rieke neďaleko židovskej štvrte. Z jeho zmiznutia a smrti boli obvinení vodcovia mestskej židovskej komunity. Boli zatknutí a začal nie korektný proces, ktorý vyvolal záujem rímskej kúrie. Dňa 3. augusta 1475 pápež Sixtus IV. prikázal tridentskému biskupovi prerušiť súdne konanie až do príchodu pápežského zástupcu Battistudei Giudici, biskupa z Ventimiglie, ktorý by viedol spoločné vyšetrovanie s biskupom z Tridentu. Miestne úrady však pracovali proti jeho vyšetrovaniu, bránili mu navštevovať Židov vo väzení a bránili mu v prístupe k záznamom o súdnom konaní.³³

Kvôli pretrvávajúcemu nepriateľstvu sa presťahoval do Rovereta, ktoré bolo vtedy pod benátskou kontrolou a predvolal tridentského biskupa Hinderbacha a podestu,³⁴ aby sa zodpovedali za ich správanie. Prípado nakoniec riešili v Ríme, kde mal Hinderbach mocných priateľov, vrátane pápežského knihovníka Bartolomea Sacchiho, ktorý Giudiciho obvinil z toho, že je podplatený Židmi. Giudici napísal o tejto záležitosti dve pojednávania,

³² BIANCIOTTI, Rodolfo. *Beato Rodolfo di Berna Martire*. [online] Dostupné na internete: <<http://www.santiebeati.it/dettaglio/90856>>.

³³ *Giudici, Battistadei*. Dizionario Biografico degli Italiani 56. [online] Dostupné na internete: <https://www.treccani.it/enciclopedia/battista-dei-giudici_%28Dizionario-Biografico%29/>

³⁴ V 12. – 16. storočí v Taliansku mestský správny a súdny úradník.

Apologia Iudaeorum na obranu Židov a Invectiva contra Platinam (namierené proti Sacchimu) na obranu samého seba.³⁵ Výbor kardinálov, ktorému predsedal Giovanni Francesco Pavini, bývalý profesor kánonického práva na univerzite v Padove a starý priateľ tridentského biskupa, oslobodil Hinderbacha a odsúdil Giudiciho. Pápežská bula bola vydaná 20. júna 1478, v ktorej sa uznáva, že vyšetrovanie v Tridente prebehlo zákonným spôsobom, ale vyhýbalo sa zisteniu skutočnosti v súvislosti so Šimonovou smrťou, pričom sa tiež potvrdila pápežská ochrana pre Židov a nezákonnosť rituálnych vražedných procesov v súlade s dekrétom pápeža Inocenta IV. z roku 1243.³⁶

Biskup Hinderbach sa pokúsil o vyhlásenie Simona za svätého, preto inicioval vytvorenie veľkého množstva dokumentácie udalosti a jej následkov. Hlavným prispievateľom k šíreniu tejto správy bol Giovanni Mattia Tiberino, jeden z lekárov, ktorí skúmali Simonovo telo a spísali jeho správu o udalostiach.³⁷ Viac ako sto zázrakov bolo priamo pripísaných Šimonovi do jedného roka od jeho zmiznutia a jeho kult sa rozšíril po Taliansku, Rakúsku a Nemecko. Od začiatku však vládla aj skepsa, ako ukázalo Giudiciho vyšetrovanie. Maximilián I., budúci cisár Svätej ríše rímskej, bol silným zástancom Šimonovej úcty a dal postaviť dieťaťu strieborný pomník.³⁸ Keď ho v roku 1508 vymenovali za cisára, dal niest' v sprievode aj Šimonove relikvie.

Širší liturgický impulz dostala úcta v 16. storočí. Joannes Molanus zahrnul do svojho vydania Usuardovho martyrológiu z roku 1568 poznámku pod čiarou o Šimonovi z Trentu, a táto bola potom začlenená do nového oficiálneho vydania Martyrologium Romanum v roku 1583,³⁹ pričom 24. marca mal ďalší text: Tridenti passio

Altobello Melone: Sv. Šimon z Trentu

³⁵ BIANCIOTTI, Rodolfo. Beato Rodolfo di Berna Martire. [online] Dostupné na internete: <<http://www.santiebeati.it/dettaglio/90856>>.

³⁶ PO-CHIA HSIA, Ronnie. *Trent 1475: Stories of a Ritual Murder Trial*. Yale: Yale University Press, University, 1992. s. 127

³⁷ KRISTELLER, Paul Oskar. The Alleged Ritual Murder of Simon of Trent (1475) and Its Literary Repercussions: A Bibliographical Study. In *Proceedings of the American Academy for Jewish Research*, 1993, roč. 59, s. 103 – 135. [online] Dostupné na internete: <<https://www.jstor.org/stable/3622714>>. <https://doi.org/10.2307/3622714>

³⁸ KOHL, Jeanette. *A Murder, a Mummy, and a Bust: The Newly Discovered Portrait of Simon of Trent*. In *Getty Research Journal*. 2018, č. 10, s. 37 – 60. [online] Dostupné na internete: <https://books.google.sk/books?id=dAldDwAAQBAJ&pg=PA83&dq=Getty+Reserch+Jounal+2018&hl=sk&sa=X&ved=2ahUKEwjui0Ddjbv7AhVkg_0HHSAEcrkQ6AF6BAGBEAI#v=onepage&q=Getty%20Research%20Journal%202018&f=false>.

³⁹ BARONIUS, Caesar, *Martyrologium Romanum ad nouam Kalendarii rationem et ecclesiasticae historiae veritatem restitutum, Gregorii XIII. Pont. Max., inssu editum; accesserunt notationes atque tractatio de martyrologio Romano*. Antverpiae: Ex Officina Chrystophori Plantini, 1589), s. 139. [online] Dostupné na internete: <https://books.google.sk/books?id=lomkynn.n14C&printsec=frontcover&hl=sk&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

sancti Simeonis pueri, judæis saevissime trucidati, quimultis postea miraculis coruscavit.⁴⁰ V roku 1584 sa používanie tohto martyrológia stalo povinným v rímskom obrade. Okrem toho v roku 1588 pápež Sixtus V. uznal miestnu úctu k Šimonovi ako zavedenú pobožnosť, funkčne ekvivalentnú dekrétu o blahorečení.⁴¹ V prepracovanom Rímskom martyrológiu (1965) už nie je zmienka o Šimonovi, napriek tomu si zachováva status ekvipolentného blahorečenia na základe kultu.⁴²

V roku 1758 pripravil kardinál Ganganelli (neskorší pápež Klement XIV., 1769 – 1774) právne memorandum, ktoré s vylúčením všetkých ostatných obvinení z rituálnych vražd detí, ktoré mu boli dôkladne sprístupnené, výslovne uznalo za preukázané iba dve: Šimona z Tridentu a Andreja Oxnera. Zároveň vyzdvihuje slávu a úspechy židovského národa v celej histórii a píše, že vražda Šimona z Tridentu nestačí na to, aby poškodila povest' celého židovského národa.⁴³ Tridentský biskup M. Gottardo 28. októbra 1965 oficiálne zrušil kult blahoslaveného Šimona z Tridentu s plným súhlasom Svätej stolice.⁴⁴

V rakúskom Rinne pri Innsbrucku mali v roku 1462 židovskí obchodníci kúpiť chlapca menom Alexander Oxner (známy aj ako Anderl von Rinn), a potom ho v lese za mestom brutálne zavraždiť.

Andrej (Andreas) Oxner sa narodil 16. novembra 1459 ako syn Márie a Šimona Oxnerovcov. Podľa tradície ho mali zavraždiť Židia 12. júla 1462 počas rituálnych obrádov. Vražda však zostala nepotrestaná a nedošlo ani k pokusu o trestné stíhanie, nie je ani stopy po súdnom vyšetrení. Až neskôr, za biskupa Juraja Golsera (biskupa z Brixenu

Pietro Stefanoni: Sv. Šimon z Tridentu (1607)

⁴⁰ Martyrologium Romanum (Venice, 1583), p. 50. On Google Books.

⁴¹ KOHL, Jeanette. *A Murder, a Mummy, and a Bust: The Newly Discovered Portrait of Simon of Trent*. In *Getty Research Journal*. 2018, č. 10, s. 37 – 60. [online] Dostupné na internete: <https://books.google.sk/books?id=dAldDwAAQBAJ&pg=PA83&dq=Getty+Research+Journal+2018&hl=sk&sa=X&ved=2ahUKewjuioDdjv7AhVkg_0HHSACRkQ6AF6BAGBEAI#v=onepage&q=Getty%20Research%20Journal%202018&f=false>. <https://doi.org/10.1086/697383>

⁴² FROS, Henryk – SOWA, Franciszek. *Księga imion i świętych*. 5. Kraków: WAM, 2005, s. 390 – 391.

BOWD, Stephen. *Simon of Trent*. [online] Dostupné na internete: <<https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780195399301/obo-9780195399301-0433.xml>>.

⁴³ LOEB, Isidore. Un Mémoire de Laurent Ganganelli sur la Calomnie du Meurtre Rituel. In *Revue des études juives*, 1889, roč. 18, s. 176 – 186. [online] Dostupné na internete: <https://books.google.sk/books?id=n8coAAAAYAAJ&printsec=frontcover&dq=Revue+des+%C3%A9tudes+juives+1889&hl=sk&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=Revue%20des%20%C3%A9tudes%20juives%201889&f=false>.

⁴⁴ BORRELLI, Antonio. *Beato Simonino di Trento Fanciullo e martire* [online] Dostupné na internete: <<http://www.santiebeati.it/dettaglio/91019>>.

v rokoch 1471 – 1489), chcela arcivojvodkyňa Maria Kristína vyšetrovanie, ktoré sa uskutočnilo v Rinne a Ampasse. Nedospela však ku konkrétnemu výsledku ani nezostali po ňom výraznejšie písomné stopy.⁴⁵

V každom prípade, o mučeníctve sa hneď nehovorilo, ani sa neuvažovalo o tom, že by sa Andrej Oxner nejako uctieval. Snáď práve pri príležitosti podobného prípadu údajnej rituálnej vraždy Šimona z Tridentu, ku ktorému došlo v roku 1475, sa obyvatelia Rinnu rozhodli uctiť si mladú tirolskú obeť verejným kultom prenesením telesných pozostatkov dieťaťa z cintorína Ampass do kostola Sv. Ondreja v Rinne. V tom momente vznikol v spomínanom kostole epigraf v nemčine, ktorý po prvý raz naznačoval okolnosti Andrejovej smrti (dovtedy tradovaných len ústne). Nápis z roku 1575 hovorí, okrem iného, o zázrakoch, ktoré sa mali stať neskôr.⁴⁶ Sláva zázrakov, ktoré sa na hrobe udiali – v každom prípade im chýbali znaky autentickosti – prilákala množstvo pútnikov, vrátane cisára Maximiliána Habsburského.

Na mieste činu (1620) bola neskôr postavená kaplnka – na žiadosť lekára z Hallu, istého Hypolita Guarinonih, ktorý bol aj autorom knihy o Andrejovi. Neskôr biskup z Brixenu Mayr (1677 – 1685) telesné pozostatky dieťaťa preniesol do tejto novej budovy. Z historických prameňov je známe, že v roku 1722, v deň jeho sviatku, teda 12. júla, sa na počesť mučeníka slúžila votívna omša Svätých neviniatok. V roku 1750 (alebo podľa iných zdrojov v nasledujúcom roku) biskup z Brixenu a opát premonštrátov z Wiltenu adresovali pápežovi Benediktovi XIV. prosbu o schválenie formulára omše a oficiá bl. Andreja pre duchovenstvo tirolskej diecézy.⁴⁷

Listom z 27. septembra 1751 pápež požiadal žiadateľov, aby uskutočnili riadny súdny proces „de martyrio, de miraculorum fame, deque cultu immemoriali“. Navrhovatelia však namietali, že ide o veľmi nákladný postup, ktorého náklady nie sú schopní znášať. Pápež sa preto vzdal svojej žiadosti a uspokojil sa s tým, čo publikovali bollandisti počas osemnásteho storočia a dielo, ktoré sa objavilo o niekoľko rokov skôr (1745), od istého Andrea Kemptera, *Acta pro veritate martyrii corporis et cultus publici B. Andreae Rinnensis*. Na základe týchto mimosúdnych dôkazov schválil pápež 25. decembra 1752 vlastnú omšu a oficium pre brixenskú diecézu. Biskup požiadal pápeža, aby pristúpil k kanonizácii malého Ondreja. Ale pápež nepovažoval za vhodné vyhovieť tejto novej žiadosti. V rozsiahlej apoštolskej konštitúcii „*Beatus Andreas*“, adresovanej vtedajšiemu propagátorovi viery Benedettovi Veteranimu z 22. februára 1755, pri potvrdení kultu Andreja Oxnera vysvetlil dôvody, prečo takúto kanonizáciu treba považovať za morálne nemožnú.⁴⁸

⁴⁵ Andrew Of Rinn, Bl. In *New Catholic Encyclopedia 1*, Washington: Thomson/Gale, 2003, s. 406. [online] Dostupné na internete: <<https://cvdvn.files.wordpress.com/2018/05/new-catholic-encyclopedia-vol-1.pdf>>.

⁴⁶ *A Blood Libel Cult: Aderl von Rinn, d. 1462*. Medieval Sourcebook. [online] Dostupné na internete: <<https://sourcebooks.fordham.edu/source/rinn.asp>>.

⁴⁷ FRESACHER, Bernhard. *Aderl von Rinn. Ritual mordkult und Neuorientierung in Judenstein 1945 – 1995*. Innsbruck und Wien: Tyrolia-Verlag, 1998, s. 9 – 17. [online] Dostupné na internete: <<https://docplayer.org/69921703-Bernhard-fresacher-anderl-von-rinn.html>>.

⁴⁸ BLUMENKRANZ, Bernhard – PYCKA, Marcus. *Andrew of Rinn*. In *Encyclopaedia Judaica. 2*. Washington: Thomson/Gale, 2007, s. 144. [online] Dostupné na internete: <[http://www.jevzejcg.me/enciklopedia/-Encyclopaedia%20Judaica,%20v.%2002%20\(Alr-Az\).pdf](http://www.jevzejcg.me/enciklopedia/-Encyclopaedia%20Judaica,%20v.%2002%20(Alr-Az).pdf)>.

Aby sa predišlo pretrvávaniu historicky nepreukázateľného obvinenia, v roku 1985 innsbrucký biskup Reinhold Stecher nariadil prenesenie tela z kaplnky, kde bolo od 17. storočia a jeho pochovanie na cintoríne. Okrem toho v roku 1994 ten istý biskup oficiálne zrušil kult blahoslaveného Andreja,⁴⁹ čo (pravdepodobne ako v prípade Šimona z Tridentu so súhlasom Sv. Stolicy). Napriek tomu jeho hrob je naďalej pútnickým miestom.

V apríli 1485 bolo na poliach medzi Bassanom a Marosticou nájdené telo päťročného chlapca, ktorý zomrel za záhadných okolností, jeho smrť bola pripísaná Židom z Bassana. Neexistujú žiadne isté správy o súdnom procese, avšak obvinenie viedlo k vyhodeniu Židov z celej oblasti Vicenzy, ktoré nariadil dóža Marco Barbarigio 21. apríla 1486. Neznáme dieťa, ktoré veľmi neskôršie zdroje nazvali Lorenzino Sossio, bolo okamžite uctievané ako mučeník a jeho telo bolo prevezené v Marostici. V zápisnici z pastoračnej návštevy, ktorú tam vykonal padovský biskup Pietro Barozzi 14. októbra 1488, sa uvádza, že v kostole Sv. Šebastiána sa nachádza telo anonymného dieťaťa, považovaného obyvateľmi za obeť Židov, ktorého mali vo veľkej úcte. Biskup po prehliadke tela nesúhlasil s jeho kultom a vyhlásil, že nejde o žiadny zázrak.⁵⁰

Kult však pokračoval aj napriek zákazu s následným tichým súhlasom biskupov z Padovy a neskôr z Vicenzy, keď Marostica prešiel do tejto diecézy a napokon so súhlasom Svätej stolicy. Už Benedikt XIV. v bule *Beatus Andreas* z 22. februára 1755 zameranej na potvrdenie kultu Andreja z Rinnu pripomenul, že bl. Lorenzino Sossio sa tešil dlhotrvajúcemu kultu. 31. augusta 1867 Kongregácia obradov pristúpila k potvrdeniu kultu, ktorý mu bol udelený „od nepamäti“, schválením vlastnej omše a oficiá pre diecézy Vicenza a Padova a stanovením liturgického sviatku na 15. apríl. V roku 1810, po zrušení kláštora a pripojeného kostola Sv. Šebastiána nariadeného napoleonskými zákonmi, bolo telo prevezené do kostola S. Maria Assunta, v Marostici, kde je dnes uložené v osobitnej kaplnke. Od oficiálneho liturgického kultu sa v súlade s pokoncilovými ustanoveniami upustilo, ale ľudový kult pretrváva.⁵¹

Krištof z Toleda, tiež známy ako Krištof z La Guardie alebo Sväté dieťa z La Guardie, bol 4-ročný kresťanský chlapec, ktorého mali v roku 1491 zabiť dvaja Židia a traja konvertiti na judaizmus.

16. novembra 1491 sa mimo Ávily konalo autodafé, ktoré skončilo verejnou popravou niekoľkých Židov a conversos. Podozriví sa pri mučení priznali k vražde dieťaťa. Medzi popravenými bol Benito García, hovorca, ktorý sa pôvodne priznal k vražde. Nikdy sa však nenašlo žiadne telo a neexistuje žiadny dôkaz, že by dieťa zmizlo alebo bolo zabité; kvôli protichodným priznaniam mal súd problém súvisle vykresliť, ako sa udalosti mohli odohrať. Sporná je aj samotná existencia dieťaťa.⁵²

Počas šestnásteho storočia vznikla legenda o smrti Svätého dieťaťa. V roku 1569 Sancho Busto de Villegas, člen Najvyššej rady inkvizície a neskôr biskup z Avily, napísal

⁴⁹ PATRUNO, Francesco. *Beato Andrea Oxner da Rinn Martire*. [online] Dostupné na internete: <<http://www.santiebeati.it/Detailed/91670.html>>.

⁵⁰ VOLLI, Gemma. Il beato Lorenzino da Marostica presunta vittima d'un omicidio rituale. In *La Rassegna Mensile di Israel*, 1968, roč. 34, č. 9, s. 513 – 526.

⁵¹ CIGNITTI, Benedetto. *Beato Lorenzino Sossio Martire*. [online] Dostupné na internete: <<http://www.santiebeati.it/dettaglio/90682>>.

⁵² RESTON, James. *Dogs of God: Columbus, the Inquisition, and the defeat of the Moors*. New York. Knopf Doubleday Publishing Group, 2006, s. 205.

na základe súdnych dokumentov, ktoré boli uložené v súdnom archíve vo Valladolide spis Relación autorizada del martirio del Santo inocente, ktorý bol uložený v mestskom archíve radnice La Guardia. V roku 1583 fr. Rodrigo de Yepes publikoval *La Historia de la muerte y gloriosomartirio del santoinocentequellaman de Laguardia*. V roku 1720 sa v Madride objavila ďalšia hagiografia, *La Historia del Inocente Trinityel Santo Niño de la Guardia*, dielo Diega Martinezza Abada, a v roku 1785 vidiecky kňaz La Guardia, Martín Martínez Moreno, vydal svoju *Historia del martirio del Santo Niño de la Guardia*

Legenda postavená na týchto prameňoch hovorí, že niektorí konvertiti po návšteve autodafé v Toledě plánovali pomstu inkvizítorom pomocou mágie. Pre rituál potrebovali konsekrovanú hostiu a srdce nevinného dieťaťa. Alonso Franco a Juan Franco uniesli chlapca z katedrály v Toledě a vzali ho do La Guardie. Na Veľký piatok tam mali predstieraný súdny proces. Chlapec, ktorého v legende niekedy volajú Ján a inokedy Krištof, je vraj synom Alonsa de Pasamonte a Juany la Gundera. Telo sa nikdy nenašlo. Predpokladalo sa, že chlapec bol zbičovaný, korunovaný trnám a ukrižovaný na simulovanom procese napodobňujúcim utrpenie Krista. Srdce, potrebné pre magický rituál, bolo z tela vytrhnuté. Po pochovaní tela vrahovia ukradli hostiu. Benito García sa vydal do Zamory, nesúc hostiu a srdce, ale bol zastavený v Ávile. Vďaka jeho priznaniu boli odhalení ďalší účastníci zločinu. Po smrti Svätého dieťaťa mu bolo pripísaných niekoľko zázračných uzdravení.⁵³ Predpokladá sa, že celá záležitosť bola vytvorená s cieľom uľahčiť vyhnanie Židov zo Španielska.⁵⁴ Krištof z Toleda bol kanonizovaný Piom VII. v roku 1805. Už nie je v kánone svätých, ale jeho kult sa stále praktizuje v La Guardia.

Posledný prípad kanonizácie dieťaťa – domnelej obete rituálnej vraždy v Európe, patrí do pravoslávia. 11. apríla 1690 sa chlapec Gabriel, ktorý zostal bez dozoru doma v Zwierki pri Zabłudówe (Podlasko), stratil. Po nejakom čase bolo jeho telo nájdené na neďalekých poliach. Vyšetrovanie a následne aj súdny proces skončili obvinením miestnych Židov z únosu chlapca. Mal to urobiť židovský zemepán obce Szutko, ktorý vraj chlapca previezol do Białystoku. Podľa obžaloby tam malo dieťa niekoľko dní mučiť a rituálne vraždiť. Zomrel 20. apríla (podľa dnešného kalendára 3. mája) na stratu krvi a jeho telo tajne ponechali na okraji lesa. Obvineniu podporil fakt, že k smrti dieťaťa došlo počas sviatku Pesach, keď podľa rozšíreného presvedčenia vtedajšieho kresťanského sveta Židia vykonávali rituálne vraždy.⁵⁵

Od chvíle, keď bol chlapec pochovaný na cintoríne v Zwierkách, kult dieťaťa rástol medzi pravoslávnu komunitou. Gabrielova legenda sa posilnila o 30 rokov neskôr, keď sa rozšírila správa, že pri jednom z pohrebov došlo k neúmyselnému poškodeniu jeho hrobu a zistilo sa, že jeho telo sa nerozložilo. Hneď potom začalo veľa ľudí tvrdiť, že sa

⁵³ LEA, Henry Charles. El Santo Niño de la Guardia. In *The English Historical Review*, 1889, roč. 4, č. 14, s. 229 – 250. [online] Dostupné na internete: <<https://doi.org/10.1093/ehr/IV.XIV.229>>.

⁵⁴ RESTON, James. *Dogs of God: Columbus, the Inquisition, and the defeat of the Moors*. New York. Knopf Doubleday Publishing Group, 2006, s. 207.

⁵⁵ SOSNA, Gregorz. *Świąte miejsca i cudowne ikony. Prawosławne sanktuaria na Białostoczyżynie*. Białystok: Orthdruk, 2006, s. 141 – 143.

uzdravili. Podľa tradície prestala aj epidémia v oblasti. V roku 1903 bol Gabriel kanonizovaný ako mučeník. Odvtedy sa kult stal celoruským, bol určený deň chlapcovej liturgickej spomienky.⁵⁶

Kult týchto blahoslavených detí si v priebehu času zachoval svoju pôvodnú charakteristiku; zrodil sa tak spontánne, bez adekvátnej a bezpečnej písomnej dokumentácie historickej skutočnosti, riadneho kánonického procesu a mnohokrát s veľkým časovým odstupom.

Z uvedených faktov možno urobiť toto zhrnutie:

1. Išlo výlučne o prípady maloletých chlapcov, ku smrti ktorých došlo prevažne v období kresťanskej Veľkej noci.

2. Smrť detí nebola regulárne vyšetrená, alebo bolo priznanie urobené pod nátlakom, či po mučení.

3. Zvyčajne sa modus predpokladaný pri skoršom prípade prenášal na neskoršie a vznikol istý typologický popis udalosti.

4. Badat' vývoj v chápaní motivácie domnelých vrahov od jednoduchého usmrtenia po akési zinscenovanie paródie umučenia Krista s cieľom získať krv dieťaťa na magické rituály.

5. Badat' snahu získať v osobe dieťaťa miestneho svätca-mučeníka a ochrancu, občas aj so snahou o vznik pútnického miesta.

6. Vo väčšine prípadov sa deti stali predmetom len miestnych kultov a nebol nikdy oficiálne uznaný za blahoslavených či svätých. Len v niektorých prípadoch bol potvrdený pápežom, aj to len ekvivalentným spôsobom na základe dlhotrvajúcej úcty a ľudového kultu. V dôsledku toho Sv. Stolica Cirkvi sa nepovažovala za formálne viazanú kultom týchto blahoslavených a po roku 1965 boli bez formálneho zrušenia blahorečenia ich kult bol odstránený (s výnimkou Dominika de Val).

Dnešná rigorózná metodológia historického výskumu na druhej strane poukázala na to, že prípady tzv. rituálnych vražd detí Židmi boli iba legendami, bez akýchkoľvek historicky spoľahlivých dôkazov. Preto Cirkev mohla zmeniť svoj úsudok, berúc do úvahy výsledky týchto historických bádání a ustúpila od oficiálneho kultu týchto domnelých mučeníkov. Napriek tomu dodnes v niektorých prípadoch pretrváva ľudová úcta a v prípade Dominguita de Val aj oficiálny kult v zaragozskej arcidiecéze.

BIBLIOGRAFIA:

A Blood Libel Cult: Anderl von Rinn, d. 1462. Medieval Sourcebook. [online] Dostupné na internete:<<https://sourcebooks.fordham.edu/source/rinn.asp>>.

---

⁵⁶ *Верный месяцеслов всех русских святых, чтимых молебнами и торжественными литургиями общецерковно и местно, составленный поднесением Святейшему Синоду преосвященных всеярусских в 1901 – 1902 годах.* Москва: Синодальная типография, 1903, s. 21. *Верный месяцеслов всех русских святых, православных с 1070 по 1918 годы.* Москва: Синодальная типография, 2015, s. 17.

ПАОЗЕРСКИЙ, Михаил Федорович. *Русские святые пред судом истории.* Москв – Петроград: Гос. издво, 1923, s. 116 – 117.

- BALE, Anthony. *The Jew in the Medieval Book: English Antisemitisms 1350 – 1500*, Cambridge: University Press, 2006.
- BARONIUS, Caesar, *Martyrologium Romanum ad nouam Kalendarii rationem et ecclesiasticæ historiæ veritatem restitutum, Gregorii XIII. Pont. Max., iussu editum; accesserunt notationes atque tractatio de martyrologio Romano*. Antwerpiae: Ex Officina Chrystophori Plantini, 1589). [online] Dostupné na internete:<https://books.google.sk/books?id=lomkynn->.n14C&printsec=frontcover&hl=sk&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=one-page&q&f=false>.
- BIANCIOTTI, Rodolfo. *Beato Rodolfo di Berna Martire*. [online] Dostupné na internete:<<http://www.santiebeati.it/dettaglio/90856>>.
- BLUMENKRANZ, Bernhard – PYCKA, Marcus. *Andrew of Rinn*. In *Encyclopaedia Judaica*. 2. Washington: Thopson/Gale, 2007. [online] Dostupné na internete:<[http://www.jevzajcg.me/enciklopedia/Encyclopaedia%20Judaica,%20v.%202002%20\(AI-AZ\).pdf](http://www.jevzajcg.me/enciklopedia/Encyclopaedia%20Judaica,%20v.%202002%20(AI-AZ).pdf)>.
- BORRELLI, Antonio. *Beato Simonino di Trento Fanciullo e martire* [online] Dostupné na internete:<<http://www.santiebeati.it/dettaglio/91019>>.
- BOWD, Stephen. *Simon of Trent*. [online] Dostupné na internete:<<https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780195399301/obo-9780195399-301-0433.xml>>.
- Calendário litúrgico-pastoral 2016 – 2017*. Madrid: Conferencia episcopale spañola, 2016.
- CIGNITTI, Benedetto. *Beato Lorenzino Sossio Martire*. [online] Dostupné na internete:<<http://www.santiebeati.it/dettaglio/90682>>.
- DUNDES, Alan. *The Blood Libel Legend: a casebook in anti-Semitic folklore*. Madison: University of Wisconsin Press, 19.
- FRESACHER, Bernhard. *Anderl von Rinn. Ritual mordkultund Neuorientierung in Judenstein 1945 – 1995*. Innsbruck und Wien: Tyrolia-Verlag, 1998. [online] Dostupné na internete:<<https://docplayer.org/69921703-Bernhard-fresacher-anderl-von-rinn.html>>.
- FROS, Henryk – SOWA, Franciszek. *Księga imion i świętych*. 5. Kraków: WAM, 2005.
- GIL, MARTINEZ, Sergio. El martirio de santo Dominguito de Val. [online] Dostupné na internete:<<https://historiaragon.com/2017/08/31/el-martirio-de-santo-dominguito-de-val/>>.
- Giudici, Battistadei*. Dizionario Biografico degli Italiani 56. [online] Dostupné na internete:<https://www.treccani.it/enciclopedia/battista-dei-giudici_%28Dizionario-Biografico%29/>.
- GÖTTHEIL, Richard – STRACK, Hermann L. – JACOBS, Joseph. *Blood Accusation*. Jewish Encyclopedia. [online] Dostupné na internete:<<https://www.jewishencyclopedia.com/articles/3408-blood-accusation>>.
- GRANSDEN, Antonia. *Historical Writing in England: 550 – 1307 and 1307 to the Early Sixteenth Century*. London: Routledge, 1996.
- GREGORY X: *Letter on Jews, (1271 – 1276) – Against the Blood Libel*. Internet Medieval Source book – Fordham University Center for Medieval Studies. [online] Dostupné na internete:<<https://sourcebooks.fordham.edu/source/g10-jews.asp>>.
- HILLABY, Joe. The ritual-child-murder accusation: its dissemination and Harold of Gloucester. In *Jewish Historical Studies*, 1994 – 1996, roč. 34. [online] Dostupné na internete:<<https://www.jstor.org/stable/29779954>>.
- HUSCROFT, Richard. *Expulsion: England's Jewish solution*. Stroud: Tempus, 2006.
- JACOBS, Joseph. *Jewish Ideals and Other Essays*. Tampa: Adamant Media Corporation, 2005.

- KOHL, Jeanette. *A Murder, a Mummy, and a Bust: The Newly Discovered Portrait of Simon of Trent*. In *Getty Research Journal*. 2018, č. 10, [online] Dostupné na internete: <https://books.google.sk/books?id=dAdDwAAQBAJ&pg=PA83&dq=Getty+Research+Journal+2018&hl=sk&sa=X&ved=2ahUKEwjuioDdjv7AhVkg_0HHSA-ECRkQ6AF6BAGBEAI#v=onepage&q=Getty%20Research%20Journal%202018&f=false>. <https://doi.org/10.1086/697383>
- KRISTELLER, Paul Oskar. The Alleged Ritual Murder of Simon of Trent (1475) and Its Literary Repercussions: A Bibliographical Study. In *Proceedings of the American Academy for Jewish Research*, 1993, roč. 59. [online] Dostupné na internete: <<https://www.jstor.org/stable/3622714>>. <https://doi.org/10.2307/3622714>
- LAQUEUR, Walter. *The Changing Face of Antisemitism: From Ancient Times to the Present Day*. Oxford: University Press, 2006.
- LEA, Henry Charles. El Santo Niño de la Guardia. In *The English Historical Review*, 1889, roč. 4, č. 14. [online] Dostupné na internete: <https://doi.org/10.1093/ehr/IV.XIV.229>
- LOEB, Isidore. Un Mémoire de Laurent Ganganellisur la Calomnie du Meurtre Rituel. In *Revue des études juives*, 1889, roč. 18. [online] Dostupné na internete: <https://books.google.sk/books?id=n8coAAAAYAAJ&printsec=frontcover&dq=Revue+des+%C3%A9tudes+juives+1889&hl=sk&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=Revue%20des%20%C3%A9tudes%20juives%201889&f=false>.
- Martyrologium Romanum* (Venice, 1583), On Google Books.
- NOVÁK, Josef. *Socrates Scholasticus Církevní dějiny II*. Praha: Česká katolická charita, 1990. [online] Dostupné na internete: <https://www.fatym.com/taf/knihy/patrolog/p_cdej2.htm#7-16>.
- PATRUNO, Francesco. *Beato Andrea Oxner da Rinn Martire*. [online] Dostupné na internete: <<http://www.santiebeati.it/Detailed/91670.html>>.
- PO-CHIA HSIA, Ronnie. *Trent 1475: Stories of a Ritual Murder Trial*. Yale: Yale University Press, University, 1992.
- RESTON, James. *Dogs of God: Columbus, the Inquisition, and the defeat of the Moors*. New York. Knopf Doubleday Publishing Group, 2006.
- SKINNER, Patricia. *The Jews in Medieval Britain: Historical, Literary, and Archaeological Perspectives*. Rochester : Boydell and Brewer, 2003.
- SOSNA Gregorz. *Święte miejsca i cudowne ikony. Prawosławne sanktuaria na Białostocczyźnie*. Białystok: Orthdruk, 2006.
- STEBNICKA, Krystyna. The Incident at Inmestar: Jews and Christians at the Beginning of the Fifth Century. In *Scripta Judaica Cracoviensia*, 2014, roč. 1. – 57. [online] Dostupné na internete: <<https://www.ejournals.eu/Scripta-Judaica-Cracoviensia/2014/Volume-12/art/3707/>>.
- STOW, Kenneth, *Jewish Dogs: An Image and Its Interpreters: Continuity in the Catholic-Jewish Encounter*. Stanford: Stanford University Press, 2006. <https://doi.org/10.11126/stanford/9780804752817.001.0001>
- THACKERAY, Henry St. John. *Josephus: the Main Manuscripts of the Minor Works: The Vita and the Contra Apion*. https://www.tertullian.org/rpearse/manuscripts/josephus_vita_apion.htm>.
- TRACHTENBERG, Joshua. *Diabeł i Żydzi. Średniowieczna koncepcja Żyda a współczesny antysemityzm*. Gdynia: Uraeus, 1997.

VOLLI, Gemma. Il beato Lorenzino da Marostica presunta vittima d'un omicidio rituale.

In *La Rassegna Mensile di Israel*, 1968, roč. 34, č. 9.

Верный месяцеслов всех русских святых, чтимых молебнами и торжественными литургиями общецерковно и местно, составленный поднесением Святейшему Синоду преосвященных всеяерархий в 1901 – 1902 годах. Москва: Синодальная типография, 1903, s. 21.

Верный месяцеслов всех русских святых, православных с 1070 по 1918 годы. Москва: Синодальная типография, 2015.

ПАОЗЕРСКИЙ, Михаил Федорович. *Русские святые пред судом истории.* Москв – Петроград: Гос. издво, 1923.

Adresa autora:

ThDr. Angelus Štefan Kuruc O.Praem., PhD.

Katolícka univerzita v Ružomberku, Teologická fakulta v Košiciach

Inštitút cirkevných dejín, Hlavná 89, 041 21 Košice

e-mail: stefan.kuruc@gmail.com